

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни з циклу вибіркової підготовки
ЦІКАВА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА ФРАЗЕОЛОГІЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ
підготовки бакалавра

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «ЦКАВА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА ФРАЗЕОЛОГІЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ» підготовки бакалавра.

Розробник: Яручик Ольга Борисівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри полоністики і перекладу.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу.

протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри:

(проф. Сухарева С.В.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна	Бакалавра	Цикл вибіркової підготовки
		Рік навчання – 4
		Семестр – 7
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Лекції – 38 год.
		Практичні (семінарські) – 22 год. Лабораторні – 0 год. Індивідуальні – 0 год.
		Самостійна робота – 80 год.
ІНДЗ: немає		Консультації – 10 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		українська/польська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові **Яручик Ольга Борисівна**

Науковий ступінь **кандидат філологічних наук**

Вчене звання **доцент**

Посада **доцент кафедри полоністики і перекладу**

Контактна інформація **+380663297013, Jarychyk.Olga@vnu.edu.ua**

Дні занять (див.: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Курс «Цікава польсько-українська фразеологія: порівняльний аспект» всесторонньо розвиває особистість гуманітарного профілю та зорієнтований на збагачення активного словника здобувачів освіти, удосконалення граматичної будови їхнього мовлення, оволодіння польським та українським мовленнєвим етикетом засобами фразеології. З огляду на це важливо правильно й доречно вживати фразеологізми в усному й писемному мовленні, що є ознакою високого рівня володіння мовою. Здобувачі освіти знайомляться з чіткою диференціацією фразеологізмів щодо їх вживання в різних сферах польського та українського суспільного життя. Передбачено низку завдань для самостійної роботи. З метою поглибленого розгляду найважливіших розділів навчального курсу окремі теми і питання рекомендовані для самостійного опрацювання.

Силабус навчальної дисципліни включає такі змістові модулі:

1. Фразеологія як наука. Типи фразеологічних одиниць польської мови.

2. Системні співвідношення у польській та українській фразеології. Індивідуально-авторське використання фразеологізмів.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою вивчення курсу «Цікава польсько-українська фразеологія: порівняльний аспект» є ознайомлення здобувачів освіти з фразеологічною системою сучасної польської та української мови, формування в них умінь і навичок використовувати в майбутній професійній діяльності фразеологічні засоби з урахуванням їх семантики, джерела походження, стилістичних властивостей.

Вивчення курсу спрямоване на виконання таких завдань: надати здобувачам освіти ґрунтовні й систематичні знання про ознаки польських фразеологізмів і їхні функції в мовленні, види фразеологізмів за семантичною злитістю, причини змін фразеологічного складу польської та української мови; сформуванню вміння й навички доречно й правильно вживати фразеологізми в різноманітних ситуаціях спілкування, користуватися польськими і українськими фразеологічними словниками та довідниками; збагачувати, уточнювати й активізувати фразеологічний запас здобувачів освіти, сприяти оволодінню польським і українським мовленнєвим етикетом, засобами польської фразеології; виховувати потребу у вивченні польської мови, в удосконаленні власного мовлення.

3. Результати навчання.

Згідно з освітньо-професійною програмою здобувачі освіти в результаті вивчення курсу «Цікава польсько-українська фразеологія: порівняльний аспект» здобудуть такі **компетентності**:

Загальні компетентності

Здатність бути критичним і самокритичним

Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно так і письмово.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності

Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

Програмні результати навчання:

Вільно спілкується з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовує їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

Ефективно працює з інформацією: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її, впорядковує, класифікує й систематизує.

Знає норми літературної мови та вміє їх застосовувати у практичній діяльності.

Знає принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

Використовує мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

Збирає, аналізує, систематизує й інтерпретує факти мови й мовлення й використовує їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Фразеологія як наука. Типи фразеологічних одиниць польської мови.						
Тема 1. <i>Фразеологія як розділ науки про мову.</i> Предмет вивчення фразеології. Фразеологічне багатство польської й української мови. Зв'язок фразеології з іншими розділами мовознавчої науки.	17	4	2	1	10	ДС/3 Р
Тема 2. <i>Фразеологічна одиниця і її основні властивості.</i> Визначення фразеологічної одиниці. Основні ознаки фразеологізмів. Схожість та відмінність фразеологізмів від вільних словосполучень і слів, синонімія слів і фразеологізмів.	17	4	2	1	10	ДС/3 ТЗ

Разом за модулем 1	93	24	12	7	50	50
Змістовий модуль 2. Системні співвідношення у польській та українській фразеології. Індивідуально-авторське використання фразеологізмів.						
Тема 7. Особливості вживання фразеологізмів у польській та українській мові. Образність фразеологізмів. Стилістична диференціація фразеологічних одиниць. Типові помилки у вживанні фразеологізмів. Фразеологічні відповідники у різних мовах. Переклад текстів з фразеологізмами. Прийоми індивідуально-авторського використання фразеологізмів.	20	5	4	1	10	ДС /8 РМГ
Тема 8. Джерела польської та української фразеології. Зв'язок фразеології із народним життям. Фразеологізми біблійного походження. Фразеологізми з античних джерел. Крилаті вислови літературного походження. Новоутворені та застарілі фразеологізми. Фразеологічні історизми.	20	5	4	1	10	ДС/ 8 ТЗ
Тема 9. Фразеологізми польської та української мови як об'єкт лексикографії. З історії фіксації та вивчення польської та української фразеології. Види фразеологічних словників. Найбільш відомі фразеологічні словники та довідники у польській та українській мові.	17	4	2	1	10	ТЗ/ 4 ДС
Види підсумкових робіт						МКР /30
Разом за модулем 2	57	14	10	3	30	50
Всього годин / Балів	150	38	22	10	80	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, ТЗ – творчі завдання, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Усі завдання належить подати на перевірку у визначений викладачем час, оформивши до вимог, що ставляться до такого типу робіт у друкованій або письмовій формі. При виконанні завдань рекомендуємо користуватися науковими працями, поданими у списку рекомендованої літератури.

№ з/п	Тема, зміст роботи	Кількість годин
1	<i>Фразеологія як розділ науки про мову.</i> Написати есе на тему: „Зв’язок фразеології з іншими розділами мовознавчої науки”.	10
2	<i>Фразеологічна одиниця і її основні властивості.</i> Підготувати матеріал на тему: „Схожість та відмінність фразеологізмів від вільних словосполучень і слів, синонімія слів і фразеологізмів на прикладі текстів польської та української літератури”.	10
3	<i>Основні групи фразеологізмів.</i> 1. Виписати із літературних творів польської та української мови (на вибір) 10 крилатих висловів. 2. Виписати із літературних творів польської та української мови (на вибір) 10 афоризмів. 3. Виписати із літературних творів польської та української мови (на вибір) 10 фразеологічних каламбурів.	10
4	<i>Системність фразеологізмів.</i> Знайти пояснення до запропонованих нижче фразеологізмів та їх відповідники в українській мові. A. Pieśń androny: a) mówić głupstwa, b) mówić dużo, c) mówić zbyt szybko. B. Krewny po kądzieli: a) krewny ze strony matki, b) ktoś wyróżniony, szczególnie drogi, c) krewny ze strony ojca. C. Czarno na białym: a) określenie dużego kontrastu kolorystycznego, b) coś oczywistego, nie budzącego wątpliwości, c) negatywny bohater. D. Zimny prysznic: a) codzienna kąpiel, b) gwałtowny powrót do rzeczywistości, c) pozbycie się czegoś istotnego, ważnego. E. Miecz Damoklesa: a) dawna broń rycerza, b) stale grożące niebezpieczeństwo, c) trudna sprawa do załatwienia.	10
5	<i>Схожість та відмінність за будовою і значенням фразеологічних одиниць польської та української мов.</i> Підготувати інформацію на тему: „Порівняння класифікацій фразеологізмів у польській та українській мові”.	10
6	<i>Особливості вживання фразеологізмів у польській та українській мові.</i> 1. Виписати 12 фразеологізмів із творів В. Нестайка та віднайти їх відповідники в польській мові. 2. Виписати із творів Я. Бжехви 15 фразеологізмів та віднайти їх	10

	відповідники в українській мові.	
7	<i>Джерела польської та української фразеології.</i> 1) визначити походження наведених нижче фразеологізмів. 2) пояснити їх значення. 3) віднайти їх відповідники в українській мові. (Mieć w żyłach błękitną krew, posypać głowę popiołem, palma pierwszeństwa, koń trojański, manna z nieba, podać czarną polewkę, pięta Achillesa, owoc zakazany, stanąć kością w gardle, siedzieć z założonymi rękoma, pole Elizejskie, spartańskie wychowanie, poczta pantoflowa, tytan pracy, w stroju Adama, wizja Kasandry, wezwać kogoś na dywanik, drakońskie prawo, dantejskie sceny, rójść do Canossy).	10
8	<i>Фразеологізми польської та української мови як об'єкт лексикографії.</i> 1) вписати із фразеологічних словників польської та української мови по 20 фразеологізмів, пояснити їх значення та скласти з ними речення; 2) вписати із польського фразеологічного словника 10 фразеологізмів про рослин та перекласти їх на українську мову.	10
	Разом	80

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять – обов'язковий компонент оцінювання. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-форматі за погодженням із викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені практичні заняття (максимум 5 занять), за наявності поважних причин, перескладаються в усній чи письмовій формі не пізніше, як через 2 тижні після фактичного проведення. Практичні заняття, які перескладаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (лікарняний).

**Під час вивчення курсу визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, котрі за тематикою, обсягом вивчення та змістом*

відповідають курсу як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів [подані за посиланням](#).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль успішності здобувача освіти – залік. Залік виставляється за умови, якщо здобувач освіти виконав усі види навчальної роботи, які визначені силабусом навчальної дисципліни та отримав не менше 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач освіти може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт. Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється відповідно до шкали оцінювання.

Програма підготовки до підсумкового контролю

1. Фразеологія як розділ науки про мову.
2. Предмет вивчення фразеології.
3. Зв'язок фразеології з іншими розділами мовознавчої науки.
4. Визначення фразеологічної одиниці.
5. Основні ознаки фразеологізмів.
6. Схожість та відмінність фразеологізмів від вільних словосполучень і слів.
7. Граматична будова фразеологізмів.
8. Синтаксична функція фразеологізмів у реченні.
9. Класифікація фразеологічних одиниць за семантичною злитістю: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполуки.
10. Прислів'я та приказки, крилаті вислови, афоризми, фразеологічні каламбури.
11. Типологічна класифікація фразеологічних одиниць А.Левицького.
12. Функціональна класифікація фразеологічних одиниць П.Мюлднер-Нецьковського.
13. Класична класифікація фразеологічних одиниць С.Скорупка.
14. Багатозначність і омонімія фразеологізмів.
15. Фразеологічні синоніми та фразеологічні варіанти.
16. Антонімія фразеологічних зворотів.
17. Фразеологічні групи у польській та українській мові.
18. Порівняння класифікації фразеологізмів у польській та українській мовах.
19. Будова фразеологізмів та їх зв'язок з різними частинами мови.
20. Джерела фразеології у польській та українській мовах.
21. Образність фразеологізмів.
22. Стилістична диференціація фразеологічних одиниць.
23. Типові помилки у вживанні фразеологізмів.
24. Фразеологічні відповідники у різних мовах.
25. Прийоми індивідуально-авторського використання фразеологізмів.
26. Джерела польської та української фразеології.
27. Крилаті вислови літературного походження.
28. Новоутворені та застарілі фразеологізми.
29. Історія вивчення польської та української фразеології.

30. Види фразеологічних словників та довідників польської та української мови.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Сухарева С., Яручик О., Цьолик Н. Польська мова: навчальний посібник для студентів

вищих навчальних закладів. Język polski: podręcznik dla studentów szkół wyższych. Вид. I. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 436 с. (24, 41 др. арк.). Власний внесок: 8,14 др. арк.

2. Perspektywy współczesnej frazeologii polskiej. Frazeologia w stylach i gatunkach mowy / pod red. P. Flicińskiego, K. Skibskiego. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 2019

Додаткова література:

1. Bańko M. Polszczyzna na co dzień. Warszawa : Wyd-wo Naukowe PWN, 2020.

2. Kubiak-Sokół A. Słownik frazeologiczny PWN. Warszawa : Wyd-wo Naukowe PWN, 2019.

3. Nagórko A. Podręczna gramatyka języka polskiego. Warszawa : Wyd-wo Naukowe PWN, 2021.

4. Słownik wyrazów bliskoznacznych / red. L. Wiśniakowska. Warszawa: Wyd-wo Naukowe PWN, 2021.

5. Wielki słownik frazeologiczny z przysłowiami / red. A. Kłosińska, E. Sobol, A. Stankiewicz. Warszawa : Wyd-wo Naukowe PWN, 2021.

Інтернет-ресурси:

<https://frazeologia.pl/>

<https://ukr-mova.in.ua/library/frazeologizmu/>

https://ukr.ed-era.com/frazeologya/slovník_naiuzhivanshih_frazeologzmv

http://www.edupedia.pl/map/dictionary/id/6_slovník_frazeologiczny.html

https://pl.wiktionary.org/wiki/Indeks:Polski_-_Zwi%C4%85zki_frazeologiczne

<https://polski.pro/www.e-polish.eu>